

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Pojmo nekoliko več brez orgel.

(Piše dr. Kimovec.)

(Konec.)

Ali naj se potemtakem — porečeš — petje nikoli ne spremlja? In kaj in kedaj, če že kedaj spremljati kaže?

Potolažen bodi — prijatelj — tudi spremljanje ima umetniško utemeljitev in je pogosto neobhodno potrebno, včasih pa vsaj koristno.

Prvič se mora petje spremljati, če so orgle posebej pisane za spremljanje, če tvorijo takorekoč poseben zbor nasproti pevskega zboru, če tvorijo posebno plat skladbe, če skladbo ožje vežejo, če motive samostojno izpeljujejo in ž njimi značaj skladbe osvetlujejo in izpopolnjujejo. V teh slučajih imajo orgle jako važno nalogo izvršiti, in zboru orgle jemati, bi se reklo skladbo uničevati. Seveda je treba zboru in značaju skladbe primerno registrirati.

Drugič ni napačno, če se semtertje tudi pri čisto vokalnih skladbah — kar so naše cerkvene skladbe v slovenskem jeziku povečini — tudi orgle porabijo zlasti pri kakih mestih, ki močno naraščajo, ali pri mogočnih viških v tej ali oni pesmi, pa ne s tem namenom, da bi se petje opiralo, ampak da se akcenti podkrepe, da se taka važna mesta takorekoč podčrtajo, zlasti pa da sijajnejšo barvo dobe in tako bolj učinkujejo. — Istotako je včasih pri prav izrazito nežnih mestih modro s par akordi v mehki, voljni registraciji pesmi nekako eterično obleko dati, jo z nekakim lahnim nadzemskim sijem ožariti, ji nekako mehko, liki jutranja zarja lahno plavajoče ozadje podložiti. Seveda je to le tam mogoče, kjer so primerni nežni registri na razpolago. Novejše orgle spretne, za razne barve občutnemu organistu skoro vse — celo najmanjše — tudi za take prilike dobro služijo. Seveda je treba nekaj pridnega študija raznih kombinacij, zlasti na manjših orglah.

Tretjič se smejo seveda nevarna mesta, težke modulacije itd. opirati; kajpada previdno, da se ne čutijo orgle nenadoma kot nekaj tujega med pesmijo, da poslušalci ne čutijo zborove slabosti, ampak imajo vtis, da

prečastiti gosp. Jesuiti

orgle petje izpopolnjujejo, ne pa rešujejo.¹⁾ Ob takih prilikah je zlasti — ne ravno močan — pač pa markanten, izrazit pedal na mestu.

Morebiti bi komu utegnilo na misel priti, pa bi rekel: Kdo se bo pa vsako pesem toliko časa gulil, da bo šla brez orgel dobro; kedaj se bomo pa kaj novega naučili, ali naj vedno le eno pojemo?

Gotovo bo izpočetka precej truda, marsikaka pesem pojde ob harmoniju že precej gladko — pa pevce same pustiš, in bo na vse strani vleklo. Toda take težave so le izpočetka, kasneje se boste lažje in hitreje naučili. In če bi se tudi nikoli ne! Če bo malo manj pesmi novih, pa bodo te tem lepše. Saj ni da bi se moralo vse peti, kar novega med nas pride; ni vse zlato, kar se sveti in ni vselej vse dobro, čeprav je močno priporočeno in navsezadnje celo od Nemcev k nam — brez vse potrebe — presajeno.

Zopet drugi poreče: Pademo!

Verjamem! Toda če brez orgel padate, tudi z orglami ne boste čisto peli. Kdor hoče čisto peti, se mora vaditi brez spremljanja peti; kdor pa se ne navadi, da bi brez spremljanja čisto pel in višino vzdržal, mu tudi spremljanje do nje ne pomore. Seveda se izpočetka manj pada ob spremljanju, zakaj res popolnoma brez posluha bi moral biti pevec, da bi za celega poltona ali še več z orglami navzkriž prišel.²⁾

Sicer pa včasih tudi dobri zbori padajo. Ponajveč je temu vzrok neugodna lega skladbe. Če se n. pr. v sopranu venomer ponavlja *c* ali v tenoru *d*, je silno težko višino vzdržati, zakaj to sta tona, ki se ob njih prsni glas lomi in v glavnega prehaja. V takem slučaju je najboljša skladbo pol tona višje vzeti in s tem sta skladba in zbor rešena padanja.³⁾ Vzrok padanja je poleg vsega drugega lahko slabo, južno vreme, ki glasilke s slezom obloži, pa je treba veliko večjega napora od strani pevca, da glas na normalno višino spravi. To se posebno pri onih pevcih pozna, ki ne znajo dobro dihati in glasu dobro podpreti.

Tretji bi rekel: Orgle so jako dobro sredstvo, da se slabosti zborove pokrivajo.

Res je to. Kdor v prvi vrsti s slabostmi računa, ima popolnoma prav; kdor se neče potruditi, da bi zbor dvignil, je nujno prisiljen vedno po tem sredstvu posegati, da pokrije slabosti in slabo pripravljanje. Toda ne pozabimo: orgle — če niso samostojno pisane ali se ne rabijo le za gotova mesta, da jih okrepe in žaré — kaj rade tudi lepoto pokrivajo.

¹⁾ Da je več nego nedopustno ob takih prilikah, ko se pesem razbiti hoče, miksturo potegniti in s polnimi orglami vmes udariti, bo menda vsakomur jasno — razen tistim pač, ki imajo tega, rekel bi konjskega zdravila vedno veliko zalogo.

²⁾ No pa sem tudi take stvari že doživel.

³⁾ Tako smo n. pr. na Bledu na Jezeru zaradi starih slabih orgel tudi pri latinskih mašah redno vse brez orgel peli, razen če smo kedaj mašo peli z orkestrom. Credo po navadi iz Foersterjeve maše na čast sv. Ceciliji, pa pri Credo je zbor redno padal, za cel ton če treba; nič ni pomagalo. Pa mi je prišlo na misel: pol tona višje jo zapojemo — in glej — za las nismo padli — nikoli — redno smo nehali v *as-duru* (pravzaprav *gis-duru*), kakor smo začeli.

In še eden se v imenu njih več oglašča: Zbora nimam popolnega, nimam tenorjev ali nimam basov.

To je pa vsega vpoštevanja vreden ugovor. Seveda je potem tudi povečjem nemogoče peti pesmi, ki so za štiri glasove pisane, zakaj orgle ne morejo nadomestiti človeškega glasu, če ga ni. V tem slučaju je treba seči po dvo- in triglasnih skladbah, ki jih pa Slovenci skoro nič nimamo ne — razen Spindlerjeve „Ljudske pesmarice“ in nekaj drugih, ponajveč Foersterjevih pesmi, ki se pa tudi v takih razmerah malo ali nič ne rabijo. Zakaj pri nas hoče vse in vedno čveteroglasne stvari peti, čeprav sta n. pr. samo sopran in alt na koru, da potem puste kvarte in ne veliko manj prazne kvinte tolčeta takt za taktom, pesem za pesmijo, nedeljo za nedeljo. — Marsikdo poreče: pri nas ni tenorjev moč dobiti, ali pri nas basov z zlatim denarjem ne pridobiš.

Kar z zgledom odgovarjam. V neki gorenjski župniji je — sicer dober — organist skozi desetletja tožil, da moških glasov ni, da v tisti župniji „ni voda“ za moške glasove. Bas je sam jako dobro pel, za tenor je pa izučil par žensk. Le ob počitnicah se je moja revščina hodila na kor producirat s hreščočim tenorjem. Reči se mora, da je znal petje dobro voditi, da je daleč na okoli slovelo. Seveda pa je manjkalo tistega, kar mešani zbor najbolj izrazit dela: lepih tenorjev. Po njegovi smrti so se vrstili razni organisti, zadnji pa se je skorajžil in je začel kljub temu, da je „voda“ enaka ostala, fante zbirati in skoro čez noč je spravil močan moški zbor skupaj, ki je imel tudi jako čeden prvi tenor. Ko bi znal glasove le še malo bolj razgibati, bi to lahko postal vzoren zbor.

Zopet v drugi župniji je organist venomer tožil, da ženskih glasov ni moč dobiti: imel je — mislim na koru pač pet moških, pa le tri ženske glasove — če se ne motim. Če je ob počitnicah še par dijakov dobrih pevcev pritisnilo, bi bilo najmanj deset ali dvanajst ženskih glasov potrebnih. — Prišel je nov, za silo glasbeno izobražen duhovnik v župnijo in prvo nedeljo, ko je povedal, da hoče ženskih glasov za petje izučiti, se jih je kakih petindvajset oglasilo, ki so imele menda razen ene vse dosti dober posluh in splošno dosti čedne glasove.

Je že navsezadnje mogoče, da bi se v kakšni prav mali župniji za nekaj časa ne dobil kak glas, toda jako redki so taki kraji. Prepričan sem: če pevovodja resnično hoče in se resno trudi, bo gotovo dobil za vsak glas primerno zastopstvo. Truda in dela je seveda, preden se začetnik izuči, toda čemu smo pa tu?

Zato sem popolnoma prepričan, da je ne bo izlepa na Kranjskem župnije, kjer bi se ne dalo toliko doseči, da bi zbor vokalne skladbe brez spremljanja dobro pel. Trdne volje je treba in primerne truda in požrtvovalnosti. Pred nami je dolga zima, ki nudi mnogo prilike za učenje. Če polovico truda porabimo za to, da pevce dovedemo do samostojnosti, bo trud obilno poplačan pa od strani župljanov - poslušalcev tudi priznan. In pevska umetnost bo storila velik korak naprej.

Nekoliko statistike in tozadevnih opazk o sedanjem stanju cerkvene glasbe v ljubljanski škofiji.

(Poroča urednik.)

Kakor je cenjenim bralcem „C. Gl.“ znano, je uredništvo od meseca marca t. l. dalje nabiralo poročila o cerkveni glasbi v ljubljanski škofiji in je v to svrhu prosilo vsa čč. predstojništva dekanijskih, župnih in samostanskih cerkvâ za specialna poročila, kaj se je na njih korih izvajalo v letošnjem postu in Veliki noči. Poročila so prihajala v začetku bolj počasi; zato se je uredništvo obrnilo na preč. knezoškofijski ordinariat, ki nam je v tem oziru šel drage volje na roko in nas pri tem delu zelo uspešno podpiral. Na tozadevni poziv v „Škofijskem listu“ (1913, 109) je došlo v kratkem času prav mnogo poročil. Imena cerkvâ, ki so do konca oktobra poslala poročila, smo v našem listu vsa objavili. Končno je uredništvo privatnim pismenim potom prosilo še za kakih 50 poročil.

Danes — ko se bližamo koncu leta 1913 — imamo hvala Bogu poročila zbrana iz vseh dekanijskih, skoro vseh župnijskih, iz večine samostanskih in nekaterih filialnih cerkva. Vseh poročil bi moralo biti okrog 330, došlo jih je pa le 305; torej jih ni poslalo kakih 25 cerkvâ.¹⁾ Večina nam poslanih poročil se ne omejuje le na letošnji postni in velikonočni čas, ampak kaže cerkvenoglasbeno življenje dotičnih korov sploh.

Iz teh poročil podajemo sledeče rezultate:

I. Cerkevni pevski zbori — večji ali manjši — obstoje pri večini cerkva. Cerkvenih pevskih zborov navadno tam ni, kjer nimajo orgel in organista. Take župnije so: Golo, Sv. Katarina, Gora nad Idrijo, Zavrac, Duplje, Vel. Poljane, Lozice in še nekatere manjše nesamosvojne cerkve.

II. Samo v domačem (slovenskem oziroma v nekaterih župnijah kočevske dekanije: nemškem) jeziku pojejo še približno v 100 cerkvah, kar je nekaj manj kot tretjina. Seveda so to večinoma manjše župnije, nekaj jih je pa tudi večjih vmes. Kar se tiče petja v domačem jeziku pri slovesnih sv. mašah, je skrajni čas, da se ta nered odpravi in se ob omenjenih prilikah vrši cerkveno petje v liturgičnem, latinskem jeziku ali pa sploh opusti slovesna sv. maša.

III. Pesmi v domačem jeziku se pojo po največ korih od raznih naših skladateljev starejših (Rihar, Cvek, Vavken itd.) in novejših (Foerster, Gerbič, Hribar, Sattner, Hladnik itd.) Samo stare pesmi se pojo le še v malo cerkvah; pač pa so že na mnogih korih v rabi tudi pesmi iz najnovejšega časa (dr. Kimovec, Premrl, Grum itd.). Poleg pesmi domačih skladateljev se rabijo semtertja tudi pesmi tujih zlasti nemških skladateljev s podloženimi slovenskimi besedili (Griesbacher, Goller, Greith, Faist, Führer itd.)

¹⁾ Tiste cerkve, ki so nam poročale samo o oglah in organistu, ne štejemo sem zraven. Nabirali smo namreč in nabiramo še tudi ta poročila. Še nekaj malega manjka, pa bo tudi ta material zbran.

IV. Izmed latinskih maš, zloženih od naših skladateljev, se pojo največ: Foersterjeva in hon. s. Caeciliae na približno 80 korih in Hladnikova in hon. St. Rosarii B. M. V. na približno 60 korih. Na približno 20 korih so udomačene Pogačnikova in hon. s. Josephi, Hribarjeva in hon. s. Antonii in Hladnikova po Riharjevih motivih. Na približno 15 korih se poje dr. Kimovčeva in hon. s. Caeciliae, na približno 12 korih Sattnerjeva Missa seraphica. Razun teh so na nekaterih korih zastopane še sledeče latinske maše domačih skladateljev: dve Fajglovi, Foersterjeve: s. Francisci, Immaculata (na 5 korih), solemnis (na 5 korih), s. Aloysii, Hladnikove: Ss. Trinitatis, Laetentur coeli, Salve Regina (na 7 korih) in solemnis, Hribarjevi: Tota pulchra es Maria (na 8 korih) in s. Josephi (na 5 korih), dr. Kimovčeva St. Cordis Jesu, Lavtižarjeve „Statuit“ (na 7 korih) in „Ecce panis Angelorum“, Nedvedova v G-duru, Pogačnikove: in hon. Spiritus sancti, B. M. V. (na 6 korih) in St. Cordis Jesu, Premrlova in hon. s. Christinae (na 5 korih), in Rottova „Immaculata“. Koralna „Missa de Angelis“, harm. od dr. Kimovca, se poje na približno 25 korih. Na nekaterih korih pojo še par drugih koralnih maš.

V. Izmed latinskih maš, ki so jih zložili tuji, največ nemški skladatelji, se izvajajo v naši škofiji največ Schweitzerjevi: Kind Jesu- in Schutzengelmesse, prva približno na kakih 40 korih, druga na kakih 25. Takoj za tema dvema pride Kempterjeva pastoralna v D-duru, v rabi na 23 morda še več korih, potem Kaimova St. Caeciliae na 15 korih, Stehlejeva Preismesse „Salve Regina“ na 12 korih, Lippova Schutzengelmesse na 11 korih, Gruberjeve: Dominicalis I. na 11 korih, jubilejna na 10 korih, Dom. II. na 8 korih, „Mater Dolorosa“ na 6 korih; na približno toliko korih tudi: Chlondowskega St. Stanislai, Griesbacherjeva „Stella maris“, Zanglova Ss. Antonii in istega skladatelja St. Ludovici, Gollerjevi maši „Loretta“ in St. Aloysii na približno petih korih.

Razun omenjenih tujih skladateljev in njih maš so zastopani še sledeči: Alt, Arnfelder, Attenhofer, Bauer, Benz, Boegner, Brosig, Ebner, Faist, Filke, Führer, Goller, Missa S. Clementis, Gherardi Laurentii, Oo. Sanctorum), Greith, Griesbacher (Rosa mystica, Mater admirabilis, St. Ambrosii, St. Stephani, St. Gotehardi), Gruber (Dom. III., Papae Leonis, Ang. Cust., St. Aloysii, St. Annae, St. Ign. Lojolae, dve pastoralni, St. Petri, Mater bon Consilii, St. Agnetis, St. Ludovici, St. Maximiliani, in Sabbato sancto), Güttler, Habert, Hahn, Haller, Hartmann, Hohnerlein, Höllwarth, Jaspers, Joos, Kersch, Koch, Koenen, Leitner, Lipp (s. Familiae), Löhle, Mitterer (Nominis Jesu, Nominis Mariae, St. Cordis Jesu, St. Salvatoris, St. Trinitatis, St. Caeciliae, St. Cassiani), Mittmann, Molitor, Müller, Obersteiner, Nickel, Pembaur, Perosi, Pleyer, Rampis, Rathgeber, Reimann, Renner, Rheinberger, Řihovsky, Rotter, Schöpf, Schubert, Schulz, Schweitzer (in C), Singenberger, B. Stein, J. Stein, Uhl, Weber, v. Weiß-Ostborn, Witt, Zahlfleisch, Zangl (St. Josephi, Papae Leonis).

Glede latinskih maš prevladujejo potemtakem na naših korih skladbe starejšega datuma in med temi nekatere bolj majhne glasbene vrednosti (Hladnik, Hribar, Schweitzer, Lipp), oz. liturgično nekoliko dvomljive (Kempter). Mimogrede omenjam, da poleg naštetih tudi Nedved in Schubert nista za liturgijo prikladna. — V naštetim repertoaru vidimo pač zastopane tudi jako dobre in najboljše domače in tuje skladatelje, a ti se izvajajo le bolj v redkih slučajih. Treba je torej, da se naši kori sploh na celi črti seznanijo tudi z novejšo tozadevno literaturo in da pride na vse naše kore kaj več svežega duha. Slabejšim zborom naj bodo ob tej priliki priporočene sledeče glasbene pomenljive, liturgično korektno in primeroma lahke latinske maše: dr. Kimovčeva St. Ceciliae, dr. Chondowskega St. Stanislai, Pogačnikova St. Josephi; Gruberjeva Dominicalis II., Gollerjeve: St. Aloysii za 4-glasni mešani zbor z orglami, Omnium Sanctorum za dva neenaka glasa z orglami in Missa cantata za en glas z orglami, Griesbacherjeva enoglasna z orglami „Rosa mystica“, Mittererjevi St. Cassiani in St. Thomae Aqu. in Huberjeva „Ave verum corpus“. Boljšim, nekoliko izvežbanim zborom priporočamo: Sattnerjevo „Missa seraphica“, Premrlovo St. Christinae, dr. Kimovčevo St. Cordis Jesu, Foersterjeve: St. Francisci, Immaculatae Conc. B. M. V. in slovesno v A-molu; Řihovskyyjevo „Loretta“, „Lauda Sion“ in druge maše tega izvrstnega češkega skladatelja, Doušavo St. Ioannis Baptistae, Gollerjevo „Loretta“, Filkejevo v D-molu, op. 47, Kochovo St. Sophiae, Griesbacherjevo „Stella maris“ in s. Gotehardi, Mittererjevo „Nom. Jesu“ in Nom. Mariae, Ziegelmeierjevo Festmesse, Rud. Wagnerjevo „Jubilate Deo“, Zahlfleischevo „St. Elisabeth“ in Deschermeierjevo „St. Cordis Jesu“. Krasnih latinskih maš je danes vsakomur na izbiro, kolikor jih hoče.

VI. Izpremenljivi mašni spevi, med temi gradual in ofertorij se še precej pojo, dasi ne v vseh cerkvah, kjer se pojo stalni mašni spevi. Rabijo se: Foersterjeva zbirka gradualov, razne skladbe iz prilog „C. Gl.“, Griesbacherjev „Repertorium chorale etc. Ofertoriji: Treschovi (v mnogo cerkvah), Gollerjevi, Mittererjevi, Griesbacherjevi iz „C. Gl.“ etc. Ob tej priliki priporočamo zlasti jako lepe in praktične Gollerjeve ofertorije, ki so izšli v petih zvezkih, dalje Griesbacherjeve enoglasne graduale i ofertorije.

VII. Introit in komunija se pojeta — kolikor je mogoče iz poročil sklepati — komaj v tretjini vseh cerkvah; uporablja pa se največ tradicionalni koral („C. Gl.“) precej manj stari (medicejska izdaja) ponekod zopet rabijo obojega, in deloma se introit in komunija samo recitirata.

Glede korala je želeli, da se začne čim preje povsod gojiti in sicer tradicionalni (vatikanska izdaja).

VIII. Requiem se pojo od raznih domačih in tujih skladateljev; tudi koralni. Te Deumi se pojo od sledečih skladateljev: Schöpff (največ), Foerster (tudi precej), Hladnik, Gruber, Sattner, Goller,

Witt, Mitterer, Güttler, Beeher, Schmid, Mašek in Premrl (rokopis). Seveda se poje mnogokje tudi le slovenska oz. nemška zahvalna.

IX. Regina coeli največ od Foersterja in Vodopivca. Necerkevna, skozinskoz poskočna in trivialna Fr. Kubickova se je letos izvajala še na šestih morda še več korih. Nekateri poročevalci so sami priznali, da ta skladba ne spada v cerkev, in da jo hočejo v bodoče opustiti. Tako je edino prav. In tudi če bi jo kje ljudstvo rado slišalo, ne se udati! S takimi in enakimi šušmarijami se okus ljudstva samo kvari in podira to, kar se je na polju cerkvene glasbe tekom desetletij s trudom sezidalo. — Lepe Regina coeli so zložili razun gori omenjenih prvih dveh skladateljev: Hladnik, Laharnar, Sattner, Gruber, Douša itd.

X. Summa summarum: Splošno se v ljubljanski škofiji cerkvena glasba še dosti dobro vrši in po večini liturgičnim predpisom primerno. Manjka pa vendar še to in ono. Upajmo, da se z novim letom 1914 prične v naši škofiji za cerkveno glasbo nova, še bolj uspešna doba kot je bila zadnjih 25 let. Da naše upanje in veselo pričakovanje ni prazno, za to nam garantira nanovo nstanovljena cerkvenoglasbena komisija in nanovo uvedeno nadzorništvo organistov.

Sv. Cecilija blagoslovi naše delo!

Koncert v ljubljanski stolnici.

Zadnji „Glasbenik“ je objavil spored cerkvenega koncerta, ki se je vršil dne 3. decembra v ljubljanski stolnici. — O cerkvenem koncertu so ljudje različnega mnenja; mi pa z veseljem pozdravljamo glasbeni vžitek, ki se nam nudi izven božje službe. Med sv. mašo je namreč čas tako kratko odmerjen, da se razun mašnih točk nikdar ne more proizvajati kaj večjega; in glasba se mora vedno ozirati na liturgične predpise. Pri koncertu padejo liturgične meje in lahko se izvaja umetno delo, četudi je na široko razpleteno.

V tem koncertu smo čuli 4 orgelske kompozicije, 3 mašne dele in kot glavno skladbo: „Adoratio Crucis“ od Erlemana. Na orglah sta si delila delo gg. Premrl in Hladnik. G. Hladnik, kapiteljski organist v Rudolfovem, znan po svojem delovanju in kompozicijah po celem slovenskem svetu, je igral svojo lastno fugo št. 5 z lahkoto, kakor je njemu lastna, in tako vpeljal koncert. Močno je dopadel tudi Guilmantov „Allegro assai“, v katerem smo občudovali zlasti fino registracijo. Callaertov „Priere“ pa ni bil srečno izbran, kajti motivi so tako posvetni, trivialni, mehkužni, da jim je treba samo dati $\frac{3}{4}$ takt, in pravi dunajski valček je gotov. Take glasbe v Ljubljani ne maramo in nočemo poslušati, najmanj v cerkvi.

G. stolni kapelnik Stanko Premrl je igral eno samo točko, a ta je bila srečno izbrana. Že samo ime Rheinberger nam je simpatično, kajti mož nam je kot romantik jako soroden. Njegova „Pastorala“ je fino, nežno, plemenito delo, in igra g. Premrla je bila naravnost mojsterska, registracija

presenetljiva, laskava. Kako krasno se je ovijal v drugem delu cvetoči kontrapunkt plemenite melodije! Znanprej samo eno, k večjem dve orgelski točki, a ti izbrani.

Filkejev Kyrie in Gloria iz maše „Oriens ex alto“ je pel zbor z orkestrom brez orgel. Kompozicija je lepa, plemenita, in tako krasno inštrumentirana, da se mora prikupiti. Bolj znana je Gollerjeva maša „Loretto“; iz nje se je izvajal Credo, lepa, resnobna točka; inštrumentacija pa je Kagererjeva in se ji pozna druga roka.

Glavna točka koncerta je bila Erlemannova „Adoracija Crucis“, saj je bil namen koncerta: Proslava Konštantinovega jubileja, ki je zmagal svoje sovražnike v znamenju križa: „In hoc signo vinces!“ — Pretresljiv je začetek; pozavne trobijo, kakor da se že kaže na nebu znamenje sv. križa, in iz teh glasov se razvije neka skrivnostna glasba, ki napoveduje trpljenje križa. Zdajci se začujejo očitavanja „Popule meus“ (ljudstvo moje, kaj sem ti storil?), zelo podobna onim od Vittorija. Recitacije (falsi bordoni) so bile krasno izpeljane v 4 glasnem zboru. Arijo „Crux fidelis“ pojo soprani, je jako pomenljiva, vendar radi ponovitve utrudljiva. Sklep je dramatičen; vsi glasovi se zedinijo v skupen unisono, orgle se mogočno oglašé, zbor in orkester žnjimi, glasovna moč narašča, da se vse trese. — Skladba je jasna, umljiva, in naredi velik vtis. Ima pa to napako, da je razdeljena v tri dele, ki niso zvezani med seboj, in da znese zelo heterogenne stvari na en kup.

Stolni zbor, za ta večer pomnožen, je kazal veliko disciplino, se odlikoval s pravilno vokalizacijo in se znal popolnoma vtopiti v svojo zadačo. — Nekatero točko je spremljal na orglah g. Rud. Weis pl. Ostborn, glasbeni vodja filh. društva, ki rad sodeluje pri cerkv. slavnostih, ker je bil sam preje 10 let vodja cerkvenega zbora. Vojaški orkester je igral čisto, spretno, lepo nijansirano. Orkester ima veliko privlačno silo radi glasovnih boj, katerih ne more nadomestiti nobeno drugo glasbilo.

G. stolni kapelnik St. Premrl je vodil cel koncert z ono ljubeznijo, z onim gorkim čutom, ki je njemu lasten. Lahko se reče, da je koncert krasno uspel in zapustil v občinstvu velik vtis. Dasi se letos v Ljubljani vrstijo koncerti drug za drugim, je bila vendar udeležba pri tem koncertu jako številna, in se je občinstvo vedlo zelo lepo, svetemu mestu primerno; zategadelj lahko odpadejo vsi pomisleki zoper cerkvene koncerte.

P. H. Sattner.

Sestanek organistov v Kamniku.

Dne 26. avgusta t. l. ob času kat. shoda, je društveni predsednik podpornega društva organistov in pevovodij, gosp. Stanko Premrl, sklical izredni občni zbor, ker je društvo začelo nekako hirati in skoraj že umirati. Zbralo se nas je le majhno število organistov, toda pri razpravljanju, ali naj se društvo razpusti ali naj se na novo preuredi in oživi, smo se vsi zato zavzeli, da društvo ne sme razpasti, ampak se mora na novo urediti in okrepiti. Med

drugimi važnimi točkami je bil razgovor tudi o tem, naj bi se večkrat prirejali in sicer v različnih krajih organistovski sestanki, kjer bi se lahko pogovorili o svojih težnjah, da navdušimo s takimi sestanki tudi druge tovariše, zlasti pa, da se tudi na zunaj nekako pokažemo in opozorimo širšo javnost na našo organizacijo.

Prvi tak sestanek se je vršil dne 20. nov. v prijaznem Kamniku. Ob 9. smo imeli v župni cerkvi sv. mašo s petjem. Po sv. maši nam je gosp. Premrl zaigral na nove krasne orgle prav lep koncertni komad. Nato se je vršil v „Kamniškem domu“ sestanek. Sestanka se je udeležilo 22 organistov in pevovodij, poleg teh je počastil naš shod tudi gosp. dekan Lavrenčič, gg. župnik Bernik, Merkun in frančiškan p. Severin.

Gosp. Heybal pozdravi najprej predsednika gosp. Premrla, dekana Lavrenčiča in vse druge udeležence. Dekan Lavrenčič pravi, da ga veseli, da so si organisti za prvi svoj sestanek zbrali ravno Kamnik, in želi sestanku obilo uspeha. Nato govori posebno navdušeno gosp. župnik Bernik. V svojem govoru navdušuje organiste in omenja, da so se organisti dosedaj vse premalo brigali za organizacijo. Priporoča, naj se tako kot v Kamniku tudi po drugih dekanijah prirede taki sestanki. Dokazuje, da ni mogoče, da bi društvo ne vspevalo, če se organisti zato zavzamejo.

Gosp. predsednik Premrl pozdravi gosp. dekana Lavrenčiča, gosp. župnika Bernika in vse druge. Omenja, da so sedaj na Slovenskem tri taka podporna društva organistov in pevovodij in sicer v Celju, v Celoveu in v Ljubljani. Pojasni namen društva. Omeni, da se bodo prihodnje leto enkrat vršile duhovne vaje za organiste, za kar so organisti sami že večkrat izrazili to željo, kakor tudi, da se bo vršil zopet tečaj za organiste v Ljubljani. Poda na kratko poročilo in pregled društva od početka l. 1906, kako se je društvo razvijalo in delovalo. Omenja razne zapreke in vzroke, zakaj se društvo ni moglo tako razvijati, kakor bi bilo želeli. Priporoča, naj vsi udeleženci med tovariši-organisti agitirajo za naše društvo, da bo to društvo postalo krepko in močno. Pojasni nekoliko o namenu nadzorovalne komisije, ki bo le v prid organistom in naši glasbi.

Gosp. Jerman priporoča, da naj bi se ustanovila društvena knjižnica. Gosp. Heybal pravi, naj bi se mislilo na to, da bi organisti dobivali glasove od različnih pesmi bolj po ceni; naj bi morebiti društvo preskrbelo kaj bolj ceno tisk. Dvema društvenima članoma M. Zupetu in J. Bervarju se dovoli podpora. Za pristop v društvo so se oglasili in bili sprejeti naslednji gg.:

1. Bernot Franc, organist na Vranji peči.	7. Primožič Ivan, nadučitelj v Mekinjah.
2. Breskvar Franc, organist v Trzinu.	8. Slatner Mavricij, organist v Smedniku.
3. Colnarič Davorin, organist v Žužemberku.	9. Sodec Rudolf, organist v Mekinjah.
4. Fabijan Avguštin, organist v Dolu.	10. Škrjanc Ivan, organist v Tunicah.
5. Jovan Makso, učitelj v Kamniku.	11. P. Severin Fabian, frančiškan v Kamniku (podporni član).
6. Mejač Florijan, organist v Nevljah.	

Pismene, oziroma brzozjavne pozdrave so poslali gg.: Ivan Rus, Alojzij Mihelčič in Leopold Zupin. Gosp. dekanu Lavrenčiču se tudi na tem mestu

prav iskreno zahvalimo za njegovo prijaznost in ljubeznjivost, katero je tudi v dejanju pokazal s tem, da je vsem organistom-udeležencem sestanka plačal obed. Naj mu to dobroto Bog obilno povrne!

Gospod predsednik prebere nato še naslednje resolucije:

1. Organisti, zbrani na sestanku v Kamniku, soglasno izražajo željo, naj bi se vsi organisti ljubljanske škofije združili v podpornem društvu organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani, v medsebojno pomoč in podporo in v to, da si polagoma pa sigurno pribore oni svojemu stanu potrebni ugled, ono v vsakem — tudi gmotnem — oziru zadovoljivo socialno stališče, ki ga po svojem poklicu in delu zaslužijo. V ta namen naj se prirejajo po posameznih dekanijah **sestanki**, pri katerih naj se organisti pridobivajo za pristop k društvu in vnemajo za skupno delo v prosep organistovskega stanu in cerkvene glasbe na Slovenskem.

2. Preč. knezoškofijski ordinariat v Ljubljani se naproša, naj vpliva na čč. župne urade, da pri oddaji organistovskih — in posebno boljših — služb upoštevajo v prvi vrsti absolvente orglarske šole v Ljubljani in event. drugih orglarskih šol, in da se organistom, kjer je to sploh mogoče, poveri tudi cerkovniška služba.

Udeleženci organistovskega sestanka v Kamniku pozdravljajo v ljubljanski škofiji ustanovljeno cerkvenoglasbeno komisijo in nadzornike organistov, katera naprava bo naši cerkveni glasbi kakor tudi delavnim in vnetim organistom gotovo in edino le v korist.

4. Na sestanku v Kamniku zbrani organisti soglašajo s predlogom podpornega organistovskega društva, naj se v l. 1914 prirede za organiste ljubljanske škofije duhovne vaje, pričakujoč od njih obilnega sadu in božjega blagoslova.

Naš Gallus v novejšem nemškem cerkvenoglasbenem slovstvu.

Nemški cerkvenoglasbeni list „Musica divina“ je objavil zadnji čas dva izvrstna članka o našem Gallusu (Handlu, Petelinu).

Prvi članek „O mašah Jakoba Handla“¹⁾ je napisal dr. Peter Wagner, vseučiliški profesor v Freiburgu (Švica). V tem članku popisuje dr. Wagner značaj in ustroj 20 Gallusovih maš, od katerih 16 v štirih knjigah natisnjenih je avtor sam l. 1580. v Pragi na svetlo dal, štiri pa so se do danes v rokopisih ohranile, in sicer bodisi v celoti bodisi le deloma. Prof. Wagner omenja v članku med drugim to, da veje v Gallusovih mašah ljudski duh, ki se pojavlja v majhnih, stisnjenih oblikah in v izrazitih melodičnih potezah. Gallusove maše so večinoma Missae breves. Po številu in vrednosti Gallusove maše zaostajajo za njegovimi moteti, zbranimi v slavnoznani zbirki „Opus musicum“. Kar se tiče več-

¹⁾ Glej „Musica divina“, 1913, št. 3. stran 90 „Über die Messen des Jakob Handl“.

glasnih (več kot za štiri glasove zloženih) zborov, takozvane polihorije, ki je bila zlasti pri Benečanih v navadi, je Gallus med nemškimi¹⁾ skladatelji tisti, ki je zložil največ maš v tem slogu, in v tem oziru prekaša celo Orlanda di Lasso.

Drugi članek o Gallusu je v „Musica sacra“ priobčil naš rojak, prof. dr. Josip Mantuani, ravnatelj dež. muzeja v Ljubljani, in sicer „O temah Jakob Handlovih maš“²⁾. V svojem obsežnem in temeljitem članku omenja dr. Mantuani predvsem to, da je njegovemu članku dal povod dr. Wagnerjev članek, in izraža željo, naj bi njegov članek nekoliko pripomogel k boljšemu razumevanju našega avstrijskega mojstra. Pri obravnavanju tem v Gallusovih mašah se dr. Mantuani omeji na Gallusove tiskane maše, ki so — kakor vse Gallusove maše sploh — njegove najbolj zgodnje skladbe, ki jih je na svetlo dal že v svojem 30. letu. Teme Gallusovih maš so, v kolikor jih ni vzel iz lastnih motetov, povzete izključno iz glasbenih del Nizozemcev in Nemcev. Dr. Mantuani obravnava vsako izmed 16 tiskanih maš posebej, označi vselej vir, odkoder je povzeta tema in podaja pri vsaki maši potrebne glasbene vzglede (citate iz raznih skladb). K sklepu opozarja dr. Mantuani še na to, da je bil Gallus izboren latinec in je kot tak znal izrabiti vse strani predavalnih možnosti latinskega jezika. Poleg navadnega besednega povdarka se naslanja pri svoji glasbeni ritmizaciji včasih na kvantiteto, včasih na metrum. Posebno zanimiva je Gallusova ritmizacija takrat, kadar je treba kako mesto bolj živo v tonih naslikati in je tako-rekoč dramatično osvetliti.

Nove orgle.

I.

Nadanje selo.

Majhna kuracijska cerkev, na razpolago samo prostovoljni zneski, orgel pa nobenih, kaj je storiti? — Iz te zadrege pomaga prebrisanost g. Milavca. Za 2.000 K je postavil nove orgle, op. 32, z omaro vred na osem, seveda na vse strani kombiniranih registrov, ki bodo vstrezale razmeram in bodo vernikom lepo božično darilo.

Dispozicija: Manual: 1. Principal 8', 2. Salicional 8', 3. Burdon 8', 4. Flauto dolce 8', 5. Traverzna flavta 4', 6. Oktava 4'. Pedal: 7. Subbas 16', 8. Pianobas 16'. — Pedalna zveza, Superokt. zv., štirje zbiralniki.

Meh je na dnu orgel, sapni pritisk 82 mm, igralnik stoji pred omaro, oprema po navadi. Principal ima menzuro vijolinškega principala, je pa tako krepko intoniran, da ima značaj pravega principala. Salicional je rezoč, bliža se Gambi, ker ni nobenega drugega rezočega registra na razpolago. Flauto dolce ima seveda s trav. flavto isti značaj. Superoktava dá orglam zadostnega bleska, mikstura se za ta denar ni dala narediti.

¹⁾ Nemci si Gallusa pač lastijo kot enega svojih, in sicer najboljših skladateljev 16. stol.; a on kot pristni Kranjec („Carniolus“, kot se je sam nazival) zasluži le ime avstrijskega skladatelja. (Op. ured.)

²⁾ Glej „Musica divana“, 1913, št. 6. stran 228 in št. 7. stran 269 „Über die Messenthemen des Jakob Handl“.

II.

Prem.

Isti mojster, delo 33. Dispozicija:

I. manual:	
1. Principal 8',	10. Eolina 8',
2. Gamba 8',	11. Vox coelestis 8',
3. Harmonična flavta 8',	12. Flavta trav. 4'.
4. Flauto dolce 8',	Pedal:
5. Cevna flavta 4',	13. Subbas 16',
6. Oktava 4',	14. Pianobas 16',
7. Mikstura 2 ² / ₃ '.	15. Čelo 8',
II. manual:	16. Burdon 8'.
8. Rog 8',	
9. Burdonček 8',	

Vse zveze, štirje zbiralniki, superoktava posebej.

Ves ustroj običajen, seveda lepša in bogatejša omara, dva manuala. Intonacija posameznih registrov zelo lepa, tudi pleno dobro zaokrožen in voljan, tehnika popolnoma zanesljiva. Cena 5.600 K.

Ljubljana, 6. decembra 1913.

P. H. Sattner, St. Premri.

Dopisi.

Gornji Grad. — Na Vaš poziv, da se objavi stanje cerkvene glasbe v posameznih cerkvah, hočem podati nekak splošen pregled. Odkar je g. Josip Brečko tu organist, spopolnil se je pevski zbor tako, da šteje sedaj po 2—3 zastopnike v vsakem glasu, to so starejši pevci, ki brez težave zadenejo po notah; razen teh je še mlajši, šoli odrasli naraščaj, ki poje ob desetih. Doslej sta se proizvajali dve latinski maši ob večjih praznikih, ob navadnih nedeljah se bere le tiha sv. maša, ker je petje slovensko (vse novejšje skladbe, ki izidejo v zvezkih, se proizvajajo). Koral se še ni poskusil s pevci, kar je obžalovati. Ne bilo bi dosti več truda kot s štiriglasnimi latinskimi skladbami, a koliko večji efekt, če bi se pelo v duhu sv. Cerkve večno lepe, dasi tisočletne melodije. Tudi narodno cerkveno petje je v tem okraju (izvzemši Rečico) popolnoma zamrlo, morda postane sčasoma kaj boljše, ako se bo enkrat v šoli jelo gojiti cerkveno petje in se oficialna Somrekova pesmarica kaj udomači med mladino, dozdam niti litanij, niti očenaša ne poje cela cerkev, kar se mi je zdelo skrajja jako pusto.

Jakob Rabusa, kaplan.

Iz Idrije. — Sv. Cecilijo smo praznovali po stari navadi. Imeli smo zjutraj ob 7. peto mašo, pri kateri je pelo krog 30 pevcev, ki niso bili službeno zadržani, v nedeljo zvečer pa koncert. Naj navedem le pevske točke: 1. „Aljaž“, Zakipi duša, moški zbor z bariton solo; 2. „Bendel“, Križaci na moru, velik mešani zbor; 3. „Dr. Schwab“, Zdrava Marija, mešani zbor s sopran solo; 4. „Mendelssohn“, Da bi vse ljubav izlila, dvospjev za sopran s spremljevanjem orkestra. 5. „Ferjančič“, Venček narodnih pesmi, ženski zbor s spremljevanjem orkestra; 6. „Sattner“, Vrbica, mešani zbor in 7. „Leban“, Mornar, moški zbor in bariton solo. — Toliko točk je tudi prevzel samostojno orkester, Zbor je bil pomnožen s pevci kat. del. družbe, vseh skup je nastopilo krog 70. Imeli smo prav odlično poslušalstvo, celo dva uradnika od ministerstva na Dunaju, eden dvorni svetnik, drugi rudarski nadsvetnik, sta nas posetila. Nista mogla verjeti, da so pevci le rudarji torej navadni delavci, a imajo že tako zaokrožene glasove, tudi program se jima je zdel pretežaven, saj zbora Križaci in Vrbica zahtevata izurjenih moči in zanesljivih pevcev in Zdrava Marija ima precej secesije, četudi bolj kratka, ni posebno lahka. Rekla sta, da kaj takega nista opazila še pri nobenem rudniku in vendar sta

bila že tolikrat v Pfibramu, Mostu ali Joachimstalu na Češkem, kjer ima državni rudnik štirikrat več uslužbencev kakor v Idriji. G. dekan jima je razlagal, da se to doseže le z rednimi vajami in pravilno metodičnim učenjem, današnji koncert je le sad tedenskih poskušanj in te pri nekaterih pevcih in pevkah že več let. Zato se opaža, da se težke in precej nerodne pasaže lahko izvedejo. Kakor prsti dobe spretnost, da lahko težke skladbe na tipkah naglo izvršujejo, tako se tudi glas, ki mu še posluh pomaga-izvežba, da tudi težke pece ne delajo težav. Tudi drugi kritiki so se laskavo izrazili o pevskem večeru. Dolgi Ferjančičev podpuri narodnih pesem so morali ponavljati, malo predolgo je bilo, a orkester prav lepo podpira ljubke ženske glasove. Sredi koncerta je pozdravil g. dekan vse navzoče. Kazal je, kako je veliki učenjak sv. Avguštin cenil lepo glasbo, da se ni sramoval solza, ki jih je ginjen pretakal v milanski stolnici. Če tudi mi nismo taki učenjaki, pa naj nam vseedno sladi in olajša vsakdanje skrbi umetna glasba, ter nas dvigaj kviško iz prahu prozaičnega službenega napora. V to svrhu naj vse navzoče Bog poživí!

Krško ob Savi. — Dne 7. avgusta 1913 je preminul v Ljubljani odvetnik in c. kr. sodni svetnik v pokoju g. Ivan P. Vencajs. Naj se blagopokojnega spominja na tem mestu tudi „Cerkv. Glasbenik“ in sicer radi tega, ker je bil rajnik velik ljubitelj in pa prijatelj cerkvene glasbe in cerkvenoglasbenega gibanja. Mnogo let je bival svetnik Vencajs kot c. kr. okrajni sodnik in sodni predstojnik v našem mestecu Krškem. Zraven svojih stanovskih dolžnosti se je rad ukvarjal z glasbo in je ves čas svojega bivanja v Krškem načeloval moškemu pevskeemu zboru kot pevovodja. Ne bom tukaj opisaval njegovo trudoljubno delovanje kot pevovodja tukajšnjega moškega pevskega zbora, ker to ne spada v področje cerkvenoglasbenega lista, želim mu pa postaviti skromen spomenik na tem mestu kot ljubitelju in pospeševalju cerkvene glasbe, katero je isto tako rad gojil ter negoval, kakor posvetno glasbo in pesem. Za časa njegovega tukajšnjega bivanja in delovanja je obstojal tukaj zelo dober moški pevski zbor in ob vseh večjih prazntkih v letu je ta moški zbor pod spretnim vodstvom Vencajzovim rad sodeloval na pevskem koru kakor farne cerkve, ravno tako tudi na koro kapucinske cerkve. In taki pevci, kot so takrat tukaj bivali in so: Šušteršič, Paternoster, Vidmar, Valenta, Ravnihar, Tramšek, Rot, Trček — to so bili pevci, ki so se smeli dati slišati! Par drobtin tega zbora sem leta 1897 še jaz našel v Krškem. — Osobito rad je pokojni sodni svetnik Vencajs sodeloval in vodil petje ob kakih večjih slovesnostih v samostanski cerkvi častitih oo. kapucinov, kjer je njegov osebni prijatelj gospod nadučitelj Tramšek — ki je tudi že pokojnik — iz Vidma obavljajl orglanje; med častitimi samostanci-kapucini je bival takrat tukaj tudi že pokojni P. Ubald Bregant, deloma kot gvardijan in vikarij, deloma kot konventual. Mnogokrat mi je P. Ubald pripovedoval, kako je pod Vencajzovim vodstvom moški zbor — pri katerem je tudi on sodeloval kot drugi tenorist — izborno prepeval in ter ob vseh slovesnostih nastopal z veseljem in vnemo! V arhivu nekdanjega „Bralnega društva“ v Krškem sem našel res nekaj cerkvenih muzikalij pomešanih med drugimi posvetnimi pesmami — kakor: dve slov. maši od Belarja, znano Miklošičevo mašo „O sladka ura“, koralne respnzorije za moški zbor, eno latinsko mašo od Kašpar Mašeka pa nekaj pesmi, motetov, — vse pisane od Vencajzove roke!

Bodi blagopokojniku za to časten spomin in naj prepeva sedaj na prošnjo sv. Cecilije, naše zaščitnice, med nebeškimi zbori! R. I. P.

Avguštin Kos,

c. kr. fin. oficijant, pevovodja in mestni organist.

Mošnje. — Že nekaj let sem ni bilo v Vašem cenjenem listu poročila o našem cerkvenem petju. Da vstrežem opetovanim zahtevam „Glasbenikovim“ po glasbenih bilancah kranjskih župnijskih cerkvâ, evo Vam kratek popis tukajšnjega pevskega gibanja!

Lične orgle, deseto delo bratov Zupan, prav primerne za malo cerkev, dostojno in spodbudno podpirajo na običajno maloštevilni pevski zbor: 3 soprane, 2 alta,

1 tenor in 2 basa. Ob prvih petkih v mesecu poje šolska mladina pred altarjem, spremljajo jo orgle. Tako šolarsko petje se je vpeljalo ravnokar tudi prve nedelje pri sv. maši in pri popoldanski slovesni uri.

Poje se nastopne skladbe: latinske — Missa in hon. ss. Rosarii, Hladnik op. 19; Missa po Riharjevih motivih, istega skladatelja op. 40; Kind-Jesu-Messe, Schweitzer; Ofertoriji Treschevi, koral iz Graduala.

Slovenske skladbe, ki jih pojemo, so delo različnih domačih skladateljev: Foerster, Sattner, Hribar, Hladnik, Ocvirk, Sicherl, Bervar, Kimovec, Leban, Vavken i. dr. Preludije rabim: Volkmar, Orgelmagazin; Wolfram, Körner, Körn, Merk i. dr. Skladbe ki se izvajajo ob nedeljah, se določajo za teden naprej ter zapisujejo v posebni zapisnik, ki služi za jasen pregled, kaj se je naučilo in pelo med letom. Istotako se skrbno vodi tudi natančen repertorij vseh skladb, ki so last domačega cerkvenega kora.

Precej več bi se morda še doseglo za izboljšanje cerkvenega petja, če bi bilo med mladino več veselja in navdušenja za petje, pa več gorečnosti za molitev in večjo čast božjo; da bi se z večjo vnemo delalo tudi v tem oziru za Boga, kakor pa mislilo na nagrade, katerih marsikaka župnijska cerkev nima na razpolago, kakor bi bilo želeli zlasti s strani pevskih zborov.

Naj zadostuje za sedaj toliko! Kadar se naučimo kaj več in se kolikortoliko povspnemo višje, pa zopet kaj!

Radoslav Mohorič, organist.

Grahovo ob Bači, Primorsko. — Ker iz naše duhovnije ni bilo v „Cerkvenem Glasbeniku“ še nobenega poročila, prosim gospod urednik, dovolite mi mal prostorček, da malo opišem našo cerkveno glasbo. Zbor obstoji iz 13 mladih moči in sicer: 3 soprani, 4 alti, 1 tenor in 5 basov. Poje se večinoma vse po liturgičnih predpisih. Maše se pojejo sledeče: Missa in hon. S. Ceciliae zl. A. Foerster; Schutzengel Missa in Kind Jesu Missa, zl. Joh. Schweitzer; Missa „Ecce panis angelorum“, zl. J. Lavtižar; Missa „Ora pro nobis“, zl. J. Laharnar. Missa „St. Stanislai Kostkoe“, zl. dr. A. Chlondowski. „Missa in hon. St. Caeciliae, zložil Adolf Kaim. Na novo smo naštudirali za sv. večer „Missa Mater dolorosa“, zl. Jos. Gruber. Tedeum pojemo eden koralni (Modus simplex), drugi A. Foerster op. 58. „Tantum ergo“ pojemo vse iz Cecilije in več iz „C. Glasb.“ raznih skladateljev. Pri slovenskih mašah pojemo: Slovenska maša, zložil Janez Laharnar, iz Slava Bogu zl. Hugolin Sattner in A. Hribar. Vse mašne iz Cecilije in več iz „C. Glasb.“ Pri črnih mašah pojem večinoma sam skladbe raznih skladateljev. Marijine pesmi pojemo Premrlove, Foersterjeve, Hladnikove, Sattnerjeve, Hribarjeve in od raznih drugih skladateljev. Preludiram iz not raznih slovenskih pa tudi nemških skladateljev. Preludijev imam veliko zbirk na razpolago, za kar se imam zahvaliti preč. gosp. Nikolaju Sedeju, bivšemu vikarju. Moram reči, da on je naš kor obogatil z raznovrstnimi skladbami in res prav po očetovsko skrbel za pravo cerkveno petje in orglanje, za kar naj mu dobri Bog obilno poplača. Škoda je za naš kor, da so nas blagi gospod prehitro zapustili.

Grahovo, dne 8. decembra 1913.

Peter Šortl, organist.

Razne reči.

Δ K podpornemu društvu organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani je zadnji čas pristopilo 91 čč. gg. duhovnikov ljubljanske škofije, med temi dva ustanovna člana (preč. gosp. Viktor Steska, ravnatelj knezoškofijske pisarne v Ljubljani in preč. gosp. Franc Zbašnik, župnik v pok. v Hrastju pri Kranju), ostalih 89 kot podporni člani. Srčna hvala vsem! Podporne člane objavimo prihodnje leto.

Δ Gospod Alojzij Mihelčič, organist v Metliki, župan na Lokvici itd. je bil 1. decembra t. l. pri volitvi v splošnem volilnem razredu izvoljen za deželnega poslanca v okraju Novomesto-Črnomelj-Metlika. Novemu g. poslancu naše iskrene čestitke!

Δ Orglarska šola v Celju je priredila 23. novembra t. l. gledališko predstavo „Trije tički“. Izvajali so se tudi razni moški in mešani zbori. Pri mešanem zboru so sodelovale cerkvene pevke.

Δ Nova cerkev sv. Jožefa čč. oo. jezuitov v Ljubljani je dobila minoli mesec pet novih zvonov, ki jih je 16. novembra v prostorih nove cerkve blagoslovil premilostni gospod knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič. Zvonovi so ubrani na tone: C, d, e, g in a ter tehtajo vsi skupaj 6749 kg ali 120½ starih centov. — Ker novi cerkvi do popolne dovršitve še precej manjka, jo priporočamo dobrotljivim srcem, da se je spomnijo s kakim darom.

Δ Stolni kapelnik v Št. Galnu v Švici, znani skladatelj in orgelski virtuoz, dr. G. Ed. Stehle je pred kratkim stopil v pokoj. Službo stolnega kapelnika v Št. Galnu je opravljal 38 let in si kot tak pridobil velikih zaslug, tudi na splošni glasbeni razvoj Št. Galskega mesta je Stehle močno vplival. Odslej bo dobival od upravnega sveta pokojnino letnih 2000 frankov. Tako je prav! Njegov naslednik v Št. Galski stolnici je postal g. Jož. Scheel, od l. 1907 dalje regenschori v Konstanci.

Oglasnik.

Ks. Franciszek Walczyński: **Pieśni za dusze zmariych.** (Pesmi za duše umrlih).

Za en glas z orglami ali harmonijem. Op. 127. Tarnów 1913. Založil skladatelj. Petnajst zelo dostojnih, plemenito melodijoznih in prav lepo harmoniziranih pesmi za ranjke. Besedilo seveda le poljsko. Ne bo pa težko dobiti primernih slovenskih besedil. Ker se te pesmice dajo s pridom uporabljati tudi kot preludiji na orglah, jih našim organistom priporočamo. Cena žal ni označena. S. P.

Dr. Anton Faist, op. 20: **12 pesmi za praznike.** Št. 1. in 2. božične; 3. Ime Jezus; 4.—6. Sv. R. Telo; 7.—9. Srce Jezusovo; 10.—11. Sv. Jožef; 12. Sv. Alojzij. Za mešan zbor zložil —. Partitura 2 K, vsak glas 25 h. Z dovoljenjem preč. knezoškofijskega ordinarijata. Ljubljana 1913. Založila „Styria“. Prodaja Kat. bukvarna. „Kaj pa je tebe treba bilo“ — bi skoro poprašal s pesnikom, ko sem zbirko pregledal, samo da naslednjega verza z ozirom nanjo že nič več zapisati ne morem. Zdi se mi namreč, da takih in vsaj toliko vrednih pesmi tudi Slovenci sami premoremo za nekaj zbirke; celo v tem sem prepričan, da bi sami še marsikaj boljšega napravili, če bi se lotili, dasi ne trdim ravno, da so vse pesmi enako malo vredne. In kar doma imamo — celo boljše lahko —, nikar ne hodimo drugam na pódoso jemati! Če iz tuje cerkvenoglasbene literature na našo cerkvenoglasbeno polje kaj presajati hočemo, glejmo pred vsem, da bomo kaj takega izbrali, da bo naša cerkvena glasba za dotično delo bogatejša, ne pa revnejša, kaj takega poiščimo, da nam novih glasbenih vrednot donese. Da pričujoča zbirka (in tudi nje prednice) nimajo nič novega, še samostojnega ne, niti v melodičnem, niti v harmoničnem, pa tudi v ritmičnem oziru, je vsakomur na prvi pogled jasno; vse polno je nanizanih starih, po obeh straneh že davno omlačenih motivov — čemu naj bi še mi prazno slamo otepati pomagali? Edino, kar je dobro, je čut za dober periodični ustroj in — seveda borno, stereotipno — pa vendar pravilno modulacijo, česar pri nekaterih „naših“, ki se tudi v takem „poljudnem“ slogu poizkušajo, včasih prav občutno pogrešamo. Malokje ima človek vtisk, da je mesto občuteno, poleg tega je v harmoničnem oziru marsikaj banalnega in neokretnega. Okusa take pesmi v celoti ne bodo blažile in boljšale, saj stoje splošno precej pod nivojem Foersterjeve „Cecilije“. — Seveda se ne smejo te besede napačno umeti: nimam nič proti preprostosti kar taki; toda tudi preprosta pesem naj bo lepa, umetniškim zahtevam ustrezajoča, pred vsem naj se ji ne pozna, da je nastala pod vplivom toliko in toliko enakih in podobnih pesmi. Pesmi se bodo morebiti veselili najslabši zbori, ki še le

začenjajo, pa bi raje v njih rokah videl Cecilijo za začetek, pozneje pa domače zbirke: P. Angelika, P. Hugolina, Premrla i. dr. — V posamezna mesta se ne spuščam, zaznamenjanih imam precej, toda čemu? Veseli me edino zavest, da imajo naši organisti in pevci okus že čez to zbirko izlikan in da se bodo oboji zbirki kmalu naveličali.

Kimovec.

Naše priloge.

V današnji številki, ki je — kakor vidijo cenjeni bralci — štiri strani večja kot po navadi, prinašamo kot glasbeno prilogo dve božični pesmi, zložil Emil Hochreiter. Gosp. Hochreiter, c. kr. okrajni komisar na Dunaju, je rodom Slovenec in odličen glasbenik. Kot skladatelj je seveda silno modern, tako da na prvi pogled precej preseneti; a kdor se bo dalj časa z njim ukvarjal, se vanj uglobil, bo videl in spoznal, kako nežno občutena, vseskozi plemenita in blažilno učinkujoča je ta glasba. Od danes objavljenih dveh božičnih je prva lažja in se more peti tudi dvoglasno. Druga zahteva bolj rutiniran pa tudi krepak zbor in dobrega baritonista.

Prihodnje leto bo „Cerkveni Glasbenik“ prinesel v glasbeni prilogi med drugimi skladbami tudi Vinko Vodopivčevo latinsko mašo „in hon. Nativitatis B. M. V.“ za 4glasni mešani zbor in orgle.

Ob koncu leta

Z božjo in naših vrlih sotrudnikov pomočjo završujemo 36. letnik „C. Gl.“ Vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je naš list tekom l. 1913 v vsakem oziru lepo in zanimivo razvijal, se tem potom prav iskreno zahvaljujemo in se jim tudi za v bodoče toplo priporočamo.

Kakor letos bomo tudi prihodnje leto — če Bog da — skrbeli za različno in mično, kolikor mogoče praktično vsebino lista in glasbene priloge.

„Cerkveni Glasbenik“ daje svoje predale na razpolago vsem prijateljem cerkvene glasbe, zlasti naši častiti duhovščini in gg. organistom vseh slovenskih dežel.

Cena lista ostane enaka kot dosedaj: pet kron na leto, za cerkve ljubljanske škofije štiri krone, za dijake pa samo tri krone.

Naročnike, ki imajo še na zaostali naročnini kaj poravnati, — in takih je še precej, — lepo prosimo, naj svojo dolžnost kmalu store. Ti in tudi ostali naročniki naj se blagovolijo poslužiti današnjemu listu priložene položnice.

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem!

Uredništvo in upravništvo „Cerkv. Glasb.“,

Ljubljana, Pred škofijo 12. I.

Današnjemu listu je pridejana 12. številka priloge.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl.**

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.